

ze ontvangt
de vader
de dingen
verborg
aard heeft
zeker niet
stijlen zin
zeer op de
arut blijkt
van Jerusa
Davids
zich uit den
f toebereid
d, waarvan
staan kan
istus, toen
ristus was
vleesch en
melen hem
16: 17).
alen in hun
de kinderen
uidend vin
melen, dan
acht deze
dat hunne
n het aan
hemelen
zegt dus,
bijkondere
ds, en wel
are onmid
en Gods
Christus
en engelen
over hen
dan blijkt
deze kin
tot een
ar tegelijk
les hemels
postel ons
geesten ge
genen, die
br. 1: 14),
elen dezer
verrichten
eigenamen
e uitdruk
van deze
verbonds
Hij doet
zijn, maar
d zijn ge
Hem en
naarmate
ven, maar
Hem als
Christus
elast daar
het Evan
de Hei
aan de
Israels'
ritanische
de Joden
dat de
(22). Het
eschelijke
ristus af
den werd
dooden,
e Indien
oo zondt
en, maar
dat deed
ader den
moeder
begeerte
40, 44).
g daarin
de Joden
die zich
de voor
komen'
(24), het
chonken,
ls Chris
an rheu
gen was,
an aan
op den
moest
is, niet
en band
Dat aan
uis zalig
tot hem
ademaal
am is'
istus de
iel aan
sieden
en de
driemaal
d (Luc.
leze be
riller te
dat zulk
schoot
e, maar
pijini
ondsge
gelijke
naap, de
n zoou
rizeers
Christ
Want
hun
ddende
a, gelij
ter den
ze zon
de zoon
doodd,
en van
en ver
en, ja
ngen,
en van
leeren.
erlorien
gelijk
schaap
chaap,
e afge

dwaald was. De herder zegt dan ook, als hij het gevonden heeft: Wees blijde met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, dat verloren was. Dat de vrouw heel het huis met bezemen keert om de penning te vinden, is omdat de penning, die zoek raakte, haar eigendom was. En dat de vader in de derde gelijkenis zich ontfermt over den in lompen gehulden bedelaar, die aan de poort van zijn huis staat, is omdat deze bedelaar zijn zoon was, in zijn huis geboren: mijn zoon was dood en is weder levend geworden; was verloren en is weer gevonden. Juist met dezen trek, die niet bijkomstig is, maar veel meer heel het beeld beheerscht, en daarom in elk dezer gelijkenissen terugkomt, weet men gewoonlijk geen raad. De een ziet daarin een beeld, hoe de mensch eens in het Paradijs een kind van God is geweest, maar door eigen schuld dit kindschap verloor, waarmee al het persoonlijke element uit dit beeld wegvalt, want dit geldt wel van de mensheid, maar niet van elk mensch. Een ander weer meent, dat Christus daarmede wil aanduiden, dat de zondaar, hoe diep ook gevallen, toch altoos nog iets van het beeld Gods over heeft gehouden en daarom in zekeren zin nog een kind Gods kan genoemd worden; maar laat onverklaard, hoe kan gezegd worden dat de zoon het huis zijns vaders verlaten heeft. En nog veel meer verlegen zit men met de negen-en-negentig, die de bekeering niet van noode hebben of met den oudsten zoon, die zijn vader altoos trouw heeft gediend. De een verklaart dit dan van de heilige engelen, die in tegenstelling met den mensch niet gevallen zijn; een ander ziet daarin het beeld van den eigengerechten Pharizeer, die men de bekeering niet van noode te hebben. Verklaringen, die beide al even gekunsteld zijn en de bedoeling van Christus woord niet tot haar recht doen komen. Al deze moeilijkheden, waarop men bij de verklaring dezer gelijkenissen stuit, vallen terstond weg, wanneer men maar in het oog houdt, wat Christus bij de bekeering van Zachheus, die evenzeer een tollenaar was, zoo met nadruk heeft gezegd: 'heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook dese een zoon van Abraham is.' Ook deze. De Pharizeers mochten deze tollenaar niet meer als kinderen des verbonds erkennen, Christus ziet in hen nog altoos zonen van Abraham. Ook zij toch waren immers in het gezin Gods geboren, ze droegen het teken van het verbond der genade, ze behoorden tot de kudde des Heeren. Zoo wordt het duidelijk waarom Christus hen hier teekent onder het beeld van het schaap, dat de kudde verlaten heeft, van den zoon, die in het huis geboren, het wettig erfdeel had opgeëischt en dit in de wereld verbrant. Daarin komt de zwaarte van hun schuld uit. Van een Heiden kon dit niet gezegd worden, alleen van een kind des verbonds. Maar hoe diep ze ook gevallen waren, Christus laat hen daarom niet los. Zij, die nooit de kudde verlaten hebben, die altoos in het vaderhuis gebleven zijn, die trouw naar den eisch van het verbond hielden gewandeld d. w. z. de 'rechtvaardigen', mogen dit niet verstaan en er zich aan ergeren, gelijk de oudste zoon in de gelijkenis dit doet wanneer de vader voor den verloren zoon het gemeste kalf slacht. Maar Christus beroept zich op een echt mensche lijken trek in ons hart. Een herder, zegt hij, verblijdt zich meer over een schaap, dat verloren was en weer wordt gevonden, dan over de negen en negentig die bij de kudde bleven, omdat dit verloren en weergevonden schaap zijn schaap is. En de vader drukt het kind, dat met de smartkreet op de lippen werkt: 'Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en tegen u en ben niet meer waard uw kind te worden genaamd', met te inniger liefde aan het hart, omdat het zijn kind is, dat, na hem verlaten te hebben, tot Hem weerkert met boete en berouw.

Dr. H. H. K.

Leestafel.

Dr. H. HOKSTRA, in leven dienaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk te Arnhem, uit het Woord met portret en levensschets door C. L. F. VAN SCHILVEN, v. d. m. te Wageningen. — W. Kirchner, Amsterdam 1916.

Dit boek van 232 bladzijden in stevig, blauwen band waarop, in gulden omlijsting, met gouden letters staat gedrukt: 'Uit het Woord door Dr. H. HOKSTRA, heeft twee deelen.

Tegenover het titelblad het portret van Dr. HOKSTRA uit de dagen waarin hij nog stond in al de volheid zijner mannelijke kracht, en dan, als eerste maar kleinste deel, met als opschrift: 'TER GEDACHTENIS, een levensschets van den overleden door zijn vriend Dr. C. L. F. VAN SCHILVEN, predikant te WAGENINGEN, en als tweede maar grootste deel, een dertig meditaties van HOKSTRA, met toetsing van diens Weduwe, overgedrukt uit de GELDERSCHE KERKHOED.

Met 'n zelfbeperking, hem opgelegd door pietet tegenover zijn vriend, die, 'allermint had een hart met een deur, die toegang schenkt aan de straat', tracht VAN SCHILVEN slechts aan het uitwendig leven van HOKSTRA in dit TER GEDACHTENIS een plaats te geven.

'Het intieme behoort bij het heilig interieur, bij de binnenkamer' zoo schrijft hij en, aan dezer stielregel, slechts een enkel maal ontzou wordend, laat hij ons van HOKSTRA's leven, dan ook niet veel meer dan den buitenkant zien.

Na diens werk voor de Geldersche Kerkhoede kortelijk en met groote waardeering te hebben herdacht, komt hij op de overeenstemming, in velerlei opzicht, tusschen den levensweg van HOKSTRA en dien van zichzelf.

Een overeenstemming, die zich dan bepaalt tot de dubbele studie welke beide achter den rug hadden, die van het UTRICHT uit de dagen van v. OOSTERZEE, DOKES en VALERON — tot mijn bevrediging zag ik hier BERTS niet vermeld —, en die der GEREFORMEERDE THEOLOGIE, waarop zij zich als jonge theologanten met moeite en inspanning toedeed.

Een overeenstemming, die zich verder bepaalt tot beider actief deelnemen aan de reformatie van 1866.

In geen mindere mate enthusiast 86er dan HOKSTRA, laat VAN SCHILVEN zich hier eenige oogenblikken gaan en wijkt dan af van zijn bovengenoemden stelregel: 'Het intieme behoort bij het heilig interieur, bij de binnenkamer.'

Hij laat zich gaan.

Vergelijkt de dagen van bange strijd, van hooge bezieling, van innige samenbinding, met die van de latere en laatste jaren en, terugdenkend aan het intiem verkeer met zijn medestander en strijder roept hij dan uit: 'O, wat hebben wij samen soms zitten klagen en zuchten over het verval!'

Van een oordeel omtrent het passende van deze laatste uitdrukking wil ik mij liever onthouden. Maar mijn blijdschap wil ik er hier toch over uiten, dat v. SCHILVEN ook schrijft, dat zoo HOKSTRA als hij, uit kracht der Gereformeerde beginselen, te veel optimist waren, dan dat zij 'bij de pakken' zouden zijn gaan neerzitten.

Met dit hun optimisme grepen deze twee *laudatores temporis acti*, na al hun klagen-zuchten en zuchtend-klagen, meestal toch weer moed.

'Herhaaldelijk kwamen wij dan tot de conclusie, dat een nieuwe reformatie, minstens een doorwerking der Gereformeerde beginselen, meer en meer noodzakelijk wordt.'

Na zijn lezer dit kijkt in het interieur van de binnenkamer te hebben gegend, schetst v. SCHILVEN zijn vriend weer zoals die zich op de markt van het publieke leven bewogen heeft.

HOKSTRA als predikant van IDESGRAUWZEN, BERLIKUM, UTRICHT. Vooral van UTRICHT's Kerk, die hij van Mei 1885 tot Mei 1892 diende; die hij, gesond door Dr. RINGALDA, u uit de banden van het Hervormde genootschap heeft mogen uitleiden en tot reformatie brengen.

Dan, als predikant van KOLLUM, SCHIEDAM en ARNHEM. Van ARNHEM, de Kerk, die van de 36 jaren dat HOKSTRA predikant is geweest, hem 18 jaren heeft mogen bezitten en waar, 'hij zijn spoor heeft achtergelaten'.

'Maar HOKSTRA had niet alleen betoekenis voor de Kerken, die hij diende, doch ook voor classes en provincies; ja zelfs voor alle naam, door zijn arbeid in synodale vergaderingen.'

'Herhaaldelijk was hij zelfs praesens eener Generale Synode.'

Dan, schetst hij ons ook, wat zijn vriend boven alles is geweest, dienaar des Woords. Reeds aan de Akademie was dit van hem te verwachten.

Immers, een der meest onmisbare vereischten voor een dienaar des Woords is wel, dat hij het kan uitleggen, en v. SCHILVEN bejuicht er aan, dat PRED. DOKES eens op 't college omtrent de exegetische bekwaamheid van den student HOKSTRA een allernuttigst getuigenis gaf.

Dat deze student dan ook later als prediker een uitzonderend Schrift-verklaarder is geworden, weten allen, die zijn velen preken hebben gehoord of gelezen.

Hij predikte ALTID, GEHEEL het Woord'. — zoo staat in dit TER GEDACHTENIS als een eigenaardigheid van dezen dienaar des Woords geschreven.

Er staat bij, dat ook BERTS die eigenaardigheid reeds was opgevallen in HOKSTRA's eerste preek als candidaat, bij wier beoordeeling hij tot hem zei: 'Ik wilde niet, dat ik die preek gehoord had.'

Zeker, bij zijn analytische preekmethode, die, volgens den schrijver van deze levensschets, 'als men het kan als HOKSTRA, bealst de beste methode is om de gemeente Gods het Woord te doen verstaan', — nam hij het met de eischen, die ook aan den *novus* zijn te stellen, niet al te zwaar op. In het jubileumnummer van de Geldersche Kerkhoede schreef deze prediker van zich zelf: 'er zit in 's mans spreken en schrijven absoluut geen oratoriek'.

Mij zou eens iemand, die voor vorm en oratoriek lang niet overzachtig is, 'men moet eerst wennen aan 'n wijze van zeggen en aan 's voordracht, maar als men daar eenmaal af gewend is, dan geniet men zijn prediking'.

'Hij predikte ALTID geheel het woord.'

'En, gaat het levensbericht voort, 'zoals hij predikte, zoo leefde hij'.

'Men kan uit een stuk. Semper idem.'

'Geen gemaaktheid, geen opgelegde vroomeheid, geen zekelijkheid; integendeel, al dat nieuwerwetsche farizeïsme, dat expres vroome, was hem een walg'.

'Fijne humor, zeldzaam als *rudium*, wist hij in gesprek en predikatie soms te mengen, zoo, dat de innige teerheid geen schade daardoor leed; integendeel diende om 't beoogde doel te rekorder te bereiken.'

'Een man, die' — zooals v. SCHILVEN, ons vertelt, dat een branderskacht te SCHIEDAM eens tot zijn de 'hijnen' 'hatenden patroon zei: 'een man, die aan alle kanten bekeken kan worden' en aan welk zeggen hij de vraag tot zijn patroon verband: 'weet u, naar uw wereldschen maatstaf, een enkel vlekje op hem aan te wijzen?'

'Een trouwe, wijze medebroeder voor op 't kompas van Gods Woord, en zoo voor hij zoo rustig de veilige Haven in niet 't scheepken zijner ziels'.

Dus op het einde van dezen, naar den 'novus' keurige en, door het warm medegevoel met den gestorven vriend niet minder dan door de nog onverwachte bezieling voor de reformatie van '86, die er u niet toespreken, zoo weldadig aandoende levensschets.

Wij zijn Dr. v. SCHILVEN dankbaar, dat hij deze 30 meditaties gebundeld heeft en er een, zij het dan ook, wat het 'vintmeisje', wat de psychische analyse betreft, spaarsamelijk gestoefde levensschets aan vooraf heeft laten gaan. Wat al te sterke uitdrukkingen, ten opzichte van ons tegenwoordig kerkelijk leven, in de levensschets zal men bij dezen nog altijd storen 86er, die met nog ongeboren kracht al arbeid onder de, over onze oostergrens verstrooide gereformeerden; bij Jeroen nu al sedert jaren, maar in nog overblijvende frischheid, de kleine Kerk van WAGENINGEN, met zijn groote gaven dienenden nog geen 60-jarigen prediker en herder — gaarne overzien.

En van de 39 Meditaties geldt als van alles wat onze HOKSTRA in woord en schrift gaf: 'Hij predikte ALTID, geheel het Woord'.

Men leze en herleze ze en zal er ook wel het eigen, innig zieleleven van den schrijver in gewaar worden.

Zeker, zij zijn weer anders dan die, waarmee de mediatie-schrijver der HERAAT nu meer dan 2000 maal ons gereformeerde volk verkort en vertrouwt heeft.

Maar ook haar lezing vernag, zooals v. SCHILVEN er terecht van schrijft: 'een leze te leiden tot de levende Fontein zelve' en ze kunnen daardoor bevoorrecht zijn aan padere, aan 'nieuwe reformatie, aan doorwerking der gereformeerde beginselen'.

Officiële Berichten.	
VELDPREDIKING.	
Vervulde velddiensten in de maanden Maart—April 1916.	
Vanuit Tilburg:	
26 Maart	Dr. v. d. Vliet, van Oosterend, te Ulicoten en Baarle-Nassau.
26 »	Oef. Kuiper, van Broek a/Akkerv. te Alphen en Goirle.
26 »	Dr. Broek Koelofs, van Schildwolde, te Tilburg.
2 April	Dr. Wielenga, van Middelburg, te Ulicoten en Baarle-Nassau.
9 »	Dr. Feenstra, van Dirksborn, te Ulicoten en Baarle-Nassau.
30 »	Dr. v. d. Vegt, van Uterp te Tilburg.
Vanuit Eindhoven:	
5 Maart	Dr. Lindeboom, van Amsterdam, te Luitjsgestel en Borkel.
12 »	Dr. Goudappel, van Utrecht, te Borkel en Eindhoven.
26 »	Dr. v. Voorst, van Drievegen, te Luitjsgestel en Borkel.
2 April	Dr. Meijnen, van Dordrecht, te Eindhoven.
9 »	Dr. Brouwer, van O.-Wetering te »
16 »	Dr. Scheepma, v. Roodeschool te »
30 »	Propoon. Verhoog, v. Amsterdam te »
Te Maastricht:	
5 Maart	Dr. Buurman, van Amstelveen.
12 »	Dr. Sap, van Gouda.
19 »	Dr. V. d. Laan, van Lollum.
26 »	Dr. Pontier, van Heerlen.
2 April	Dr. Beukema, van Schettens.
9 »	Dr. Both, van Eindhoven.
Te Rockanje:	
12 Maart	Dr. v. Loon, van Koudekerke (Z.).
19 »	Dr. v. Binsbergen, van Loosduinen.
2 April	Dr. Klumper, van Nieuwerkerk (Z.).
16 »	Dr. de Boer, van Garreweer.
Te Roosendaal:	
5 Maart	Dr. Bouwman, van Nederhorst d. B.
12 »	Dr. Bosma, van Buitenspoel.
19 »	Dr. v. Helsingden, van Augustinusga.
26 »	Dr. Verburg, van Holwerd.
2 April	Dr. Rolloos, van Veendael.
9 »	Dr. Veen, van Melkerke.
16 »	Dr. Leeuwen, van Houwerzijl.
30 »	Dr. Ubbena, van Ennumat.
Te Vrijhoeven-Capelle c.a.:	
12 Maart	Dr. Los, van Leerdam, te Vrijhoeven, Sprang en Heusden.
9 April	Dr. Horjus, van O.-Loosdrecht, te Vrijhoeven, Sprang en Heusden.
16 »	Dr. de Jong, van Dalfsen, te Sprang en Heusden.
23 »	Dr. Rullmann, van Utrecht, te »
30 »	Dr. Vrieling, van Scheemda, te Sprang.
30 »	Dr. de Gaaij Fortman, van Amsterdam, te Vrijhoeven en Heusden.
Zooals uit bovenstaande blijkt, verplaatste het hulpverleenen in de veldprediking zich nog al eens. Zullen deputaten aan al de aanvragen kunnen voldoen voor de maanden Juni en v.v., dan is spoedige en vroegtijdige opgave zeer gewenst.	
De Kerken gelieven die opgave te adresseeren aan den Secretaris Dr. A. H. van Minnen, te 's-Gravenhage, die zich voor de zomermaanden ook belast heeft met de nadere regeling der plaatsing en met de verlangde restitutie der gemaakte onkosten.	
Namens deputaten ad hoc: T. GERBER.	
's Besch. 15 Mei 1916.	

Buitenland.

Gemengd Nieuws.

China Duitsgezind. Superintendant Boskamp schrijft uit Tsingtau over de pro-Duitse gezindheid tot den geringsten Koel, staat aan den kant van Duitschland, verklaart de Engelse gezant Jordan, 'Waaruit is dat te verklaren? De Engelse bladen meenen, dat dit toe te schrijven is aan den geheimen arbeid van Duitse zendelingen. Wat mij betreft is de verklaring van een ouder Chinees aannemelijk, die sprak: 'als ik het doen van de goden, die de oude schuld van den opiumoorlog willen wreken.' In elk gebed van een Chineesch Christen wordt aan ons volk en zijn groeten nood gedacht. De Chineesen gevoelen als bij insinatie, dat wanneer Duitschland overwint ook 's-Asië uit ware banden verlost worden zal. En zoo is het ook... Deze stemming der Chineesen is te meer verrijdend, als wij weten dat in den herfst van 1915 de vijanden van Duitschland alles gedaan hebben om China in den oorlog tegen Duitschland te betrekken.

WINKEL.

Voor Kinderen.

DE TEGENHANGER.

GENAAR.

VII.

't Was de eerste maal gedurende onze lange zeereis, dat de kapitein een gewonnen passagier in zijn kajuit noodigde. Maar geen slot was zoo stevig of Harry kon het door de kracht zijner minzaamheid als het ware spelend openen. En nu zoo ik van avond zien, hoe hij die binnelijken aan anderen besteedde, terwijl hij mij met voornamelijkheid behandelde. Elk woord, elke blik, die van mijn jeugd af nog als scherpe priemen in mijn gemoed staken, kwamen nu in mijn geheugen terug. Thans, dat voelde ik, zou ik zulke steken niet meer geduldig kunnen dragen. 't Was zoo wel in zijn belang als het mijne mij zoo ver mogelijk van hem te houden. Onvermijdelijk zeker dan noodig was wees ik de uitnodiging van den kapitein af.

Blijkbaar gekrenkt keerde hij zich van mij af, met een bezwaard hart keek ik hem na. Een stem in mij zeide: ook deren vriend heeft Harry van Salteren u ontmoet.

De zon was in purpergloed aan den gezicht-einder ondergegaan. Zwarte schaduwen vielen op de stille zee. In sombere gedachten verdiept deed ik mijn plicht, en stuurde het schip door den donkeren nacht. Ik herinner mij nog zeer goed hoe ik op het dek stond aan den rand van het schip, al starend op de sombere golven. Immiddels hoorde ik tot laat in den avond toe, het vrolijk lachen der gasten en het klinken der glazen in de kajuit. 't Wordt mij dadelijk, ik zou daar niet gepast hebben.

Bijdelijk werd het stil. Wie kon ging ter ruste. Zoo verliep ongeveer een uur, toen ik plotseling zag hoe het donkere water spookachtig werd verlicht door een vurigen glans. Verbaasd en verschrikt keek ik om, en bemerkte met een hoe een flitsende vlam uit het beneden-deel van het schip naar buiten sloeg. Op hetzelfde oogenblik liet de wacht den schrikkelijken kreet hooren: 'brand! brand!'

Ik haastte mij naar luiken om de bemanning te wekken en de noodige maatregelen tot blusschen te nemen. Allen maakte op de been. Ik zorgde dat voor geval van nood de redding-booten gereed waren en er voortdurend ingebracht werd. Toen haalde ik het kompas, mijn dagboek en de reeksaar uit mijn kajuit.

Zoo was het eerst noodig verlicht. Intusschen nam de brand snel toe, al begreep niemand hoe de kon ontstaan zijn. Reeds bereikte het vuur het dek. Toen ik weer boven kwam zag ik den kapitein op de brug staan, en hoorde hoe hij met vaste stem zijn bevelen gaf. Elk man was op zijn plaats, alleen aan het stuur-vond ik niemand. De matroos die daar wezen moest, was zeker bezig zijn eigen bootje zoo veel mogelijk in veiligheid te brengen.

Maar voor lang zoeken was het thans geen tijd; snel nam ik zijn plaats in. Het kwam er nu voor alles op aan het schip zoo lang mogelijk in den goeden koers te houden.

Ik zag hoe de vlammen steeds verder om zich heen grepen op het dek; kleine tongen lekten als het ware den mast en het touwwerk, en verspreiden om zich heen een licht dat mij deed jizen. Ik zag hoe de manschap vergeefs nog al het mogelijke deed om het schip te redden, en het angstig heen en weer loopen der reizigers die verward en verschrikt doorren schreeuwden. Daartusschen door klomk nu en dan de kalme bevelende stem van den kapitein. Maar eindelijk moest hij toch de kommando-broeg verlaten, die achter hem krakend instortte. Daarna zag en hoorde ik voortreurs niets meer; zoo dicht omgaven mij de rookwolken. De vlammen rondom mij schenen een vurige muur. Toch mocht ik geen stap van mijn post wijken. Vooruit steeds voortuit stuurde ik het brandende schip.

Eensklaps werd een hand op mijn schouder gelegd. De kapitein stond voor mij. Hij was bedaad en blikbaar op alles voorbereid.

'Stuurman' sprak hij met ontroering, 'gij hebt uw plicht gedaan. Aan u hebben wij te danken dat ons schip heel dezen schrikkelijken nacht door den goeden weg gehouden heeft en op de Spaansche kust heeft aangehouden, zoodat wij hopen kunnen die per boot te bereiken. Maar nu is het zaak uw eigen leven te redden, want het schip zinkt. Allen hebben het verlaten; een reddingboot wacht nog op ons. Maak dat gij er inkomt, spoedig.'

'Na u kapitein.'

'De kapitein blijft tot het laatst op zijn schip' antwoordde hij fier.

Wij reikten elkaar de hand; de een had den ander begrepen. Toen snelde ik weg door rook en langs smelend hout over het reeds zwaar geteisterde dek naar de scheepstrap.

't Was intusschen dag geworden. Daar beneden lag de reddingboot vol bleke, angstige menschen. Een matroos wachtte op mij boven aan de trap.

'Haast u stuurman' riep hij, 't schip zinkt. Wij moeten weg!'

Ik keek en vroeg: 'Waar is de kapitein?'

'Kom gij vast mee stuurman, maar vlug!'

'Niet zonder den kapitein. Ik zal hem opzoeken. Steek maar af! wij zwemmen u wel na.'

Zoo veel mogelijk haastend keerde ik mij om, terwijl ik de hand voor de oogen hield om niet door vlam en rook te stikken. Als in een reusachtigen oven gloeit en brandt alles om mij heen. Achter mij hoor ik het angstig geroep van den matroos, die mij naloopt en terug wil houden. Voorts is niets te vernemen dan het knetteren en suizen der vlammen om mij heen. Intusschen zinkt het schip meer en meer. Het dek begint sterk te hellen; ik kan niet verder. Vol angst zie ik rond naar den kapitein. Eensklaps bespeet ik dat hij vlak bij mij op het dek ligt. Bijna was ik hem voorbijgegaan. Want een opstijgende vlam scheide me van hem. Ik snel voort door de vlammen heen en kniel naast hem neer. Hij is dood!...

Dicht achter mij moet hem de slag hebben getroffen.

'Vaarwel, wakker schipper', zoo sprak ik in mijn hart. 'Gij sterft op een zinkend schip en door vlammen omgeven. Toch mag menigen u zulk een dood benijden.'

Ik sloot zijn oogen en sprak een kort gebed uit. Toen kwam in eens de gedachte aan mijn moeder in mij en ik rende voortwaarts. Plot-seling stoot ik weer tegen een lichaam. Slechts enkele schreden van mijn dooden kapitein ligt een jonkman roerloos en bleek. Het is Harry van Salteren. Heeft zijn geluk waar hij altijd in roemde hem nu verlaten? Ik buk mij tot hem. Hij leeft nog! Krampachtig grijpt zijn eene hand naar zijn hart; de andere heft zich omhoog, maar om weldra weer slap naar te zinken. Een wind verheft zich, verdeelt de vlammen, en ik zie de boot die op het punt is af te steken. Het volk ziet mij ook. Zij roepen mij toe, geven allerlei teekens. Met een paar vlugge sprongen kan ik bij hen zijn. Al meer en meer smikt het schip.

HOOGENBEEK.

Ingezonden Stukken.

Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.

Mijnheer de Redacteur!

In den laatsten tijd komen in de *Heraut* nog al eens ingezonden stukken voor, waarin wordt aangedrongen op verrijking van ons kerkgezang, m. a. w. invoering van gezangen.

Ik heb er veel over nagedacht en stelde de vraag waarom ze dat willen; er moet toch een reden voor zijn. En het ligt voor de hand dat ze niet genoeg hebben aan de Psalmen.

Zou ik er mij ook eens over mogen uitspreken? Het komt mij voor dat men niet genoeg thuis is in den eenig heerlijken inhoud van het Boek der Psalmen en er in dat verlangen een groote ondraagbaarheid spreekt tegenover den Heere onzen God, die ons dien schat gegeven heeft.

Men moet lezen in den Statenbijbel het opschrift boven dat boek geschreven.

Inhoud dezes Boeks.

'Dit boek is onder andere canonieke boeken des O. T. in Gods Kerk met recht geacht als een bijzonder kleinood, waarvan men de waarde en nuttigheid niet genoeg kan nadenken, veel min met tongen uitspreken of met pen en beschrijven. Sommigen noemen het een lusthof, een Apotheek, een Thesoor of Schatkamer der Christenen, anderen een anatomie of ontleding der geloovige zielen, een spiegel van Gods menigvuldige en ondoordringelijke genade... enz. enz. lees maar door het heile stuk, laat het drukken en verspreiden bij wijze van traktaatjes.

Ik herinner mij dat in de dagen der Doleantie — waarin ik zoo met hart en ziel heb meegeleefd, want ik ben een B-zuster — over deze zelfde zaak een strijd ontstond tusschen wijlen Dr. Schouten uit Utrecht en Dr. Kuiper. De eerste was natuurlijk vóór de gezangen, de laatste had genoeg aan den Psalmbondel, en niet alleen dat Z. H. Gel. er genoeg aan had, maar hij liet het heele opschrift uit den Statenbijbel in de *Heraut* afdrucken. Wat had ik er een genot van, o die heerlijke Psalmen, ik ben er Gode zij dank in 't huis geraakt. Het zijn de lofzangen Israels waarbij de Heere wil wonen. Maar als men zoo gaarne gezangen wil zingen, waarom worden dan de enkelen die aan onzen Psalmbondel zijn toegevoegd, zoo weinig gezongen. Wanneer wordt er gezongen de Bedezang vóór de Predicatie? Zelden. En wanneer het credo? Veel te weinig; er moest geen Zondag voorbij gaan waarop niet iets van het credo gezongen werd, gelijk er geen Zondag voorbijgaat waarop de Gel. Art. niet worden voorgelezen.

Ik herinner mij dat Dr. Kuiper eens schreef, 'de geloofartikelen zijn de kaart waarmee wij ons reispaar naar het beloofde Land.' Och wat is mij dat dikwijls tot troost geweest. Het leven toch is een wandelen door gelooven en niet door aanschouwen. Wij willen het laatste wel liever, maar het is Gods bestel niet. En dan is het dikwijls tot troost als de zielen betuigen mag: 'ik geloof, ik geloof!' En dit moest de gemeente ook meer op de lippen gelegd worden.

O de Psalmen! voedsel zijn ze voor de ziel; denk aan Ps. 2 waar de Heilige Geest de volkeren toesprekt, waarin God de Vader spreekt, waarin God de Zoon spreekt:

En ik die Vorst met zoo veel macht bedield Zal Gods besluit aan 't wereldronde doen hooren.

Hij sprak tot mij . . .

En de Zone Gods onderwys ons wat God de Vader tot Hem sprak — heerlijk! Ps. 2, 45 en 110 ze hooren bij elkander. Ik behoef er heusch geen gezangverjee bij te hebben. Verrijking van ons kerkgezang! Neem Ps. 116, leg daar naast Gezang 65, ik zou zeggen: zon en maan, de maan ontvangt het licht van de zon, mozt Gezang 65 soms dienen tot verrijking van Ps. 116?

Ik zal met vreugd in 't huis des Heeren gaan Ik zal Uw Naam met dankerkentenis . . .

Verrijking van ons kerkgezang! Als de ziel treurt over hare zonden, zij er dan inniger klaagliederen dan de psalmen die hart en ingewanden raken, Ps. 38, Ps. 6 enz.; als ze verlossing heeft gevonden, waar is een lied aan Ps. 66 gelijk?

Door 's Hoogsten arm 't geweld ontloogen. Zal ik genoot tot dankbaarheid, Verschijnen voor Uw heilige ogen Met offers aan U toegezied . . .

Komt loistert toe gij Godgezinden . . . Komt maakt God met mij groot . . . Komt laat ons zamen Israels Heer . . .

En is het niet altijd zulk een jubelied, als ze blijde en goedsmoeds mag zijn, dan zingt ze:

't Betamt ons Psalmen aan te heffen, Die lieflijk zijn en harten treffen.

Als ze wat eenzaam, dor en doodig is helaas! den leidt de Geest haar naar de psalmen om te doen gedanken. Ja, daar is letterlijk van alles in de Psalmen voor de ziel, het is een lusthof, het is een Apotheek, een schatkamer, een anatomie, (ps. 119). Of zou men denken dat men er den Christus niet in vinden kan? Neen, maar dat kan men toch niet denken.

Luther zal van Ps. 118: dat is de mijne, ik zei dan echter zachtjes: van mij ook, Luther.

En nu moet ik nog eens jaren teruggaan in mijne gedachten, toen ik nog niet lang het nieuwe leven deelachtig was. Johannes zegt: 'En het was de 10de ure. Hij was oud toen hij dit schreef, maar wie van Gods kinderen zou de 10de ure vergeten?

En dan komt de rangrijd en Jesaja zegt: zij zingen van dien wijngaard bij beurte. En och waarlijk, het werd ook mijn beurt. Wat heerlijke tijd.

De predikant waar ik gewoonlijk kerkte, liet één gezangvers zingen en ik zong van harte mede, het ontbrak mij nog veel aan kennis en licht. Op een avond aan zijn huis verovende zeide hij in den loop van het gesprek: 'U zingt de gezangen mede?'

Ik zette groote oogen op en zei met verwondering, 'wat? en U geeft ze op?'. Ja zei hij aarzelend, doch ernstig, ik geef ze wel op, maar niet voor menschen zoals u. Ik wist niet wat ik hoorde, ach, een Dominee was bij mij een heilige, eerst ziet men de menschen als bloemen wandelen, daarna zien zij ze ver en klaar.

Als het wordt doorgedreven om gezangen in te voeren, zal er weer menig leenaar in moeielijkheid komen die zwak zijn van karakter en het alle menschen naar den zin willen maken.

David zegt: 'verlos mij Heer van 's menschen overlast', daarenboven is het klaar als de dag dat er scheuring komt in onze Ger. Kerk, en o hoe vreeslijk zou ik dat vinden; het dege-nieuwde volk leeft bij de Psalmen, en heeft geen nieuwigheden noodig; de gemeente des Heeren heeft zich eeuwen lang met deze geestelijke spijze mogen voeden, in dezen lusthof mogen wandelen, uit deze Apotheek geneesmiddelen